

המניח פרק שלישי בבא קמא

לב.

עין משפט נר מצוה

גג א מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ד ח"מ ס'
שעט סעיף ג'
גד ב ג ד ה מ"י שס
טו"ש"ע שס סעיף ג'
גה ו ז ח מ"י שס פ"ד
הלכה ח סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' תפא
סעיף י' וטו"ש"ע אה"ע
ס' פג סעיף ג'
גו ח מ"י פ"ד מהלכות
נזיק ממון הלכה כ'
סמג עין סו סח טו"ש"ע
ח"מ ס' שפט סעיף כ'
זט ט מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ד ח"מ ס'
שפט סעיף ח'
גח י מ"י שס טו"ש"ע
שס סעיף ז'

רבינו חננאל

ברבצה במהלכת חייבת.
לימי' מנתי' מסייעא ליה,
ירשא לספא וסיפא
לירשא וירשא דקתני אם
עמד בעל הקורה חייב,
רכיון שעמד בעל הקורה
ברבצה במהלכת דמי,
וקתני חייב כריש לקיש.
ומתמיהין, והא סיועא
בעיא ביטעא דמי דאמי'
לך לא מסתיך דרבצת
ברישו הרבים אלא חבטע
עלי, אלא מקשה קשיא
טעמ' דביטעא ולפיכך
חייבת, הא לא ביטעא
אלא דחוקה מהלכת
ברבצה פטור, והא מתני'
שביתת החבית בקורה
ורמילא היא וחייב, ופריך
מתני' דרמא' כי שורא,
עמד בקורה לרוחב הדרך
ופס הדרך, הכא נמי
דרבנא פרה בחד גיסא,
איכא ליה לסגוי באיך
גיסא, סיפא לימא מסייעא
ליה לירשא דריש לקיש,
היה בעל חבית ראשון כו',
כיון דאמרי' כיצד הרגל
מוצת בהא שמעא
דריש לקיש, ר' יוחנן אית
ליה הא דריש לקיש, ש"מ
היכל' כותיה, ודברי
רבא ורב פפא דאמי' אגא
פליגנא עליה לא משגחין
ביה, ויש אומ' כיון דרבא
בראא חוב' כותיה,
מתני', שנים שהיו מהלכין
ברבצה הרבים אחד רץ
ואחד מהלך או שהיו
שניהן רצין והזיקו זה את
זה פטורין, אוקימ' בערב
שבת בין השמשות, והכי
קתני בד"א בערב שבת
בין השמשות אבל בחול
אחד רץ ואחד מהלך זה
שרץ חייב, ואפי' בחול
שניהן רצין פטורין, אמר
ר' יוחנן הלכה כאיס'
דתניא איסי' בין יהודה
אמי' רץ ואחד מהלך
משה ומרדכי איסי' בן-ערב'
שבת בין השמשות שהיו
פטור מפני שהיו רץ
ברישו, מאי ברשות, פי'
ברשות מצוה, כו' חנינא

ואם עמד בעל קורה חייב. בגמרא מוקי דרמא' לקורה כשלדא
אבל אי לא רמא' כשלדא פטור דאיכא ליה לנעל חצית
כשראה שעמד בעל הקורה לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק אבל
כי הוי כשלדא לא פשע בעל החצית דלא ידע כשעומד כשלדא אע"פ
שגוף האדם רואה כשעמד מה שעמד
כשלדא אין רואה אבל קשה דבסיפא
אם עמד בעל החצית אמאי פטור
דחצית לא מסתבר דהוי כשלדא
שהוא דבר קטן וה"ל לנעל הקורה
לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק
בעל חצית דהא כשנעל חצית
אחרון מוטל עליו לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקקין כ"ש כשנעל
קורה אחרון דאיכא לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקק כדפי' (לעיל דף
גכ) גזי כלב שנטל חררה ועוד דגם
זה דומק שהלדס רואה שהוא עומד
ואין רואה שהוא עומד כשלדא ונראה
לר"י דאורחא דמילתא הוא כשהולכין
בעל חצית ונעל קורה זה אחר זה
דאין האחרון יכול לעיין בחציתו
שהולך לפניו כל שעה ולכך כי לא
הויא קורה כשלדא יש לאחרון ללכת
במחלל הלכו גיסא גיסא כדי
שלא יזקק או שלא יזקק ע"י עמידת
הראשון אבל כשנושא את הקורה
כשלדא אין לאחרון להסתלק באיך
גיסא צין שהוא בעל קורה צין שהוא
בעל חצית ולכך אין פושע אלא
הראשון כשעמד ומיירי מתני' צין
רישא צין סיפא שהקורה כשלדא:
תרווייהו כי הודי' נינהו. שאף
בעל חצית מסייע
בשצירתה שצדך הלכו הטיח חציתו
צקורת חצירו וא"ת ואס' כן ל"ל
שלוה רשות להלך אפי' אין רשות
לא לזה ולא לזה פטור בעל הקורה
מטעם זה וי"ל דנא למעטוי אס' היה
בעל קורה רץ ונעל חצית מהלך
אע"פ שבעל חצית עצמו הטיח
החצית אע"פ דפטור דמתני' אחד
רץ ואחד מהלך היינו משום דקסבר
ש"ס לו לרוץ צרה"ר אבל כשנושא
קורה על כתפו אין לו רשות לרוץ
א"נ מנתימין דאחד רץ ואחד מהלך
מיירי צע"ש כדמוקי לה רבי יוחנן
אי נמי י"ל דנא למעט צמקוס שאין
לו רשות להלך כגון בחצר בעל
החצית דכיון דאין לו רשות לנעל
[הקורה] להלך אין לנעל חצית ליזהר
ממנו מיהו כשעמד בעל חצית חייב
דכיון שהוא ידע שצא אחריו בעל קורה נושא כשלדא פשע צעמידה כדפי' צמנתי' ואי חצית נמי איירי דהויא כשלדא אחי נמי שפיר:
איהו קעביד מעשה. ומיהו לענין חטאת ולענין מלקות חייבת דרמנא ארשניה להנאה מעשה: **דרמא' בשלדא.** וא"ת והלא
צקדקין מחייב לעל כשנתקל השני צראשון ולא אמרין איכא ליה לסגוי באיך גיסא והסת' לא מיירי כשלדא דלא מוקמינן
דפסקה דאורחא כשלדא אלא דאס' מנחמא הראשון נפלו כולם וי"ל כשנפל אין רואה ולא מני' א"ל איכא ליה לסגוי באיך גיסא:
איכא ליה לסגוי באיך גיסא. שלא תמא ניזוק וא"ת והא אפי' להזיק את לה רשות לסגוי עלה וי"ל משום דהוי רגל צרשת
הרצים ואיכא נמי לא מנחמא משום דכל המשנה וכל אחר ושינה צו פטור: **והא הכא דבמהלכת ברבצה דמיא.** תימא
מאי ס"ד השתא וכי סובר הוא שאס' שצר צמנתימין שהוא פטור כמו צעטה מהלכת ברבצה הא פשיטא לן צריש פירקין דשובר חייב
דבאס' לא שייך כל המשנה כו' וי"ל דס"ד כי היכי צמנתימין פטרינן בעל הקורה לפי שבעל חצית גורס לו צעמידתו שאין לו לנעל
קורה ליזהר שמה יעמוד בעל חצית ה"נ פרה צרצה גרמה לה למהלכת שצעטו צה ואין לנעל הפרה ליזהר שמה תמא פרה צרצה
צרשות הרצים ותצטו צה פרתו ומשני דבשציל צרצה לא גרמה לה צכך שצצטו צה דנהי דאית לך רשות לסגוי עלאי לצעטוי
צי לית לך רשות: **שנים** שהיו מהלכין וכו' והזיקו זה את זה פטורין. שכל אחד גרס לעצמו חבלה זו ולא הזיקו וא' ממש צמנתימין אלא
כלומר הזיקו זה צוה דלמנתי' צהפריה (לקמן דף מח: מח: וס"ס) שניהם צרשות שניהם שלא צרשות הזיקו זה את זה מיצין חזקו זה צוה פטורין:
ונמזה

תרווייהו כי הדדי נינהו. שניהן שזין צצצירתן שאף בעל חצית סייע
בצצירתה: **הנפשות העושות.** נושא ונושפת צמנתימין: **צרצה**
צמהלכת. דבעל קורה שעמד הוי משונה שאין דרך לפוש צרה"ר:
הא סיועי צעיא. דצרצה צמהלכת חייבת: **אלא מקשי נמי קשיא.**
מנתימין לריש לקיש דאמר צעטה
רצנא חייבת: **הא הווקא ממילא.**
מהלכת צרצה פטורה והכא קתני
צמנתימין דממילא חייב: **מסניסין**
דפסקה. קורה לאורחא כשלדא שהיו
ראשיה לרוחצ הדך הלך אפילו
ממילא חייב שאין דרך לנעל חצית
לנטות: **לסגוי באיך גיסא.** הלך
טעמא דצעטה אבל ממילא פטור:
מסניסין. דקא מסגי בעל הקורה כי
אורחיה ואין כאן שינוי הלך פטור
אבל מהלכת שצעטה צרצה שיעמה
את דרכה ואימא לך דחייבת: **מתני'**
שניהן פטורין. כדמפרש בגמרא: **גמ'**
מפני שרץ צרשות. מפרש לקמן:
הא סו למא לי [השסא] אחד רץ
ואחד מהלך. דרך שינה ומהלך לא
שינה פטור שניהם רצים מצעיא:
צווא
הנפשות העושות מקרב עמם הנאה לתרווייהו אית להו איהו מעשה הוא
דקעביד: היה בעל קורה ראשון כו': **אמר ריש לקיש** שתי פרות ברה"ר
אחת רבוצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת
חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה
חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דברבוצה במהלכת
דמי וקתני חייב ותסברא הא סייעי בעיא לא מסתייא דלא מסייעי אלא
מקשה נמי קשיא טעמא דבעטה הא הווקא ממילא פטור והא מתני' דממילא
וקתני חייב מתני' **דפסקה** לאורחא כשלדא הכא כגון דרבעה בחד גיסא
איכא ליה לסגוי באיך גיסא אלא סיפא דמתני' מסייע ליה לר"ל דקתני
היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקורה חייב ואם
עמד בעל חבית פטור והא הכא דבמהלכת ברבוצה דמי וקתני פטור מתני'
דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל **נהי** דאית לך רשות לסגוי עלי לבטולי
בי לית לך רשותא: **מתני'** שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד
מהלך או שהיו שניהם רצין **א** (והזיקו זה את זה שניהם פטורין: **גמ'** מתני'
דלא כאיסי' בן יהודה דתניא איסי' בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה
ומודה איסי' בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות א"ר יוחנן
יהלכה כאיסי' בן יהודה ומי אומר רבי יוחנן הכי **והאמר ר'** יוחנן הלכה כסתם
משנה ותנן אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין פטורין מתני' בע"ש
בין השמשות ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורין הא תו ל"ל השתא
אחד רץ ואחד מהלך פטור שניהם רצין מבעיא אלא הכי קאמר אחד רץ ואחד
מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות אבל בחול אחד רץ ואחד מהלך חייב
שניהם רצין אפי' בחול פטורין אמר מר ומודה איסי' בע"ש בין השמשות שהוא
פטור מפני שרץ ברשות בע"ש מאי ברשות איכא כדר' חנינא דאמר ר' חנינא
בואו

(א) לעיל כ. דר. (ב) לעיל
לא: (ע"ש: א) לעיל כד:
(ד) נ"י רש"י לקמן מח:
ד"ה חייבין, (ס) [שבת מח:
וסינ', (ז) שם ק"ט. ע"ה,
(ח) ד"ה שניהם],

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונברתו והפשות העשת
מקרב עמקם:
ויקרא יח כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה והזיקו זה את
זה. י"ב היינו הזיקו זה את
זה. כמנהג אצל הזיקין
כמנהג חייב כן פירש"י דף
מח ע"ב ע"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שנים כו'
ולא הזיקו כו'. י"ב והימנה
כמנ' דהזיקו ממש ופטורים
הואל' תרווייהו עבדי
מעשה:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבוצה
פטורה. ואפי' דכריש
חייבת, הכא פטורה דכל
המשנה כגון זו שצרה
כריש, וכל אחר כו'
(לעיל ב) דלא היה
לנעל צרה"ר (וע"ד
כד). כשלדא. מניח
המשלכת לעבר הדך
ברבצה וממלאה את
כל הדך, שלא נעלה
דלמנתימין צמנא עליו
קיימת (וע"ד לא). והזיקו
זה את זה שניהן
פטורין. צמקין לא שני לן
צין צמקין לשני צמקין,
והא דתנן שנים שהיו
מהלכין צרה"ר והזיקו זה
את זה פטורין, הווא
הזיקו חזקו הוא, ולא
דק ללשניה (לקמן מח:).
הלכה כסתם משנה.
רבי הוא סדר השווא
וכשרה דכ"י חסד וישו
צעטוי שאין קמס ולא
הזיק שם אחרון עליון
כדי שלא יהא שניה מפי
יחד ונזקין כללו נשנו מפי
המזכיר וישו צמקין
(בצ"ה ב).

רבינו חננאל

זה בא בחביתו זה בא
בקורתו. הא דרבעא רבה
בר נתן מרב הונא המזיק
את אדמי' בשמישי
המיטה מהו, אפישטא
דאצינ' דהזיקו אית להו
הנאה, איהו לחודיה קא
עביד מעשה, ואם הדיקא
אמי' ריש לקיש ב' פרות
לעיוני. היה בעל קורה
ראשון ובעל חבית אחרון.
אמי' ריש לקיש ב' פרות
ברישו הרבי' אחת רבוצה
ואחת מהלכת, ביטעא
ברבצה פטורה,